

ГӨЦСЛӘН

**ИНЧЭСӘНӘТ
ТОПЛУСУ**

№ 1 (29) 1976

АЗӘРБ. ССР
МӨДӘНИЈӘТ
НАЗИРЛИЈИНИН
НӨШРИ

РАМИЗ ГУЛИЕВИН

МИЗРАБЫ

Рамиз Гулиевин мусиги зөвгүчүн төрби-
яси чох еркин башламашдыр. Ушталгыда
ону аһатэ едон мүһитин өзү башдан-баша
мусиги илэ долу иди. Рамизин мусиге
төһби багылыгы, ому һамислигэ динилэ
мөһимасемеси чох кечмөдөн онда пешвар
музигин, ифачы олмак арзусу доғурду. Ме-
седдин наил олмағ үчүн о чох чалышды, ор-
та вэ али мусиге төһсинлини мүвөффөҗи-
лө баша вурду, муәллимларин вэ машһур
һәмкарларын ирадларын унутмады. Наһа-
җе кечен илин ахырларында естрада ар-
тистлерини бешинчи Үмүһиттиғағ мусабиги-
сөдди парлағ гөлөбө чалмагла һанымысы
севиндириди.

Белэ бир чөтин вэ мөс'ул жарышда милли
ифачылығ сөнөтинжи мөһарәтлө вэ жүксин
профессионал сазыҗда төһсин етмеси Рамиз-
дө һөм дө Беһулхөд мусабигларда иштирак
етмак йүгүту газандырмашды. Рамиз вэ
мусабигини республиканыздан олан башга
иштиракчылығи бир даба субут етдилер ки,
биз милли чалгы алетлөржимизни, хусусан
тарын имканыларындан һөлэ дө там истифадэ
етмир, оларын кениш миғдас танымысы
үчүн әмәди төдбирлер көрмүрүк.

Һалубики бу һиддэ өсил күтөвилек лазым-
дыр.

Рамиз Гулиевин галабесини шартләнди-
рин әсас мөзиҗәтләрин шөрһинө башла-
маздан әввал төәссүв һиссилө буну да ха-
тырламагы ләзим билгирик ки, республика-
мызда мусабиге һазырлығ мөрһөлөсү үмү-
һитлө жарытмаз, сөнүк, төһсинс кечинши,
жарышын яғ вачиб принсиплери вэ тәләбери
иштиракчылар дәривин ашылмамышды-
р. Рамиздө бириндө мусабиге бүрахы-
лев Мөһмәдга Нарһом, Ағасемин Абдулла-
ев, Рағиф Мусаевдэ вэ Әләт Вәзиров киями
көнч исте'дадларын мүвөффөҗиҗөт газина-
маларынын әсас сәбәби һәр шеҗдн әввал
оиларын сөһнөҗә алышмамысы, репертуар
сөмәк ишиндаки төрбүрөсизлини, реал им-
канылардан дүксүн истифадэ етмәҗи, диван-
чилерин естетик зөвт вэ төһбәларини дәрһал
чаваб вермәҗи бағарамалары илэ әләғадар-
дыр. Чалгыларындакы жүксөк бөдн вэ тех-

әжи сөвиҗә уғурду кәләчәклери үчүн е'ти-
барлы зәмин җарадан бу ифачыларын гусур-
лары җарыша һазырлығ просесиндә арадан
галдырылсаҗды (бунун үчүн һәр чүр имка-
ныларын вэ вәсғитларынна варады) һеч
шүбһасиз, халгымызын тағнати, характери,
психоложиәсы вэ жардычылыгы бағанда
пајтахт дивләнҗилеринө, төркиби бутун со-
вет халғларынын үмүәҗдөлөриндән ибарет
олан мусабиге иштиракчыларына вэ бөҗүк
мүһиснләр һеҗ'әтинә даға кениш вэ долғун
кә'лумат верә билардик. РСФСР-ин халғ
артисти бөстәһар Е. Дәшәшов тәсадуғи дөмө-
һиндир ки, «мон Азәрбајҗанда оларҗан һан-
сы һисилери кеҗирдиримсә, бу күн Рамизин
тарынны диндиләҗә дө еҗни аһвал-руһинҗени
дујурам. Хүссилә «Маһур» муғамыны чалаңда
санки бир аңлыға о күнәшлти дияра јенидан
гајытдым. Тарын гүдрәти өзкә иһинш. Күман
ки, көнч ифачы оһу һәр јердә севдирчөк».

Рамиз Гулиевин чалгысынн чох сар-
раст бир сурәтдө бу чүр сөҗиҗөләндирилмә-
си гәлбизинә фәрәһ вэ ифтихар һиссилә
чоштурмаҗа билмәк, доғрудан да оһун ифачы-
лығи фәәлиҗәти әсас мөгсәдин һајата кеҗи-
рилмәсинә—милли характерлери вэ руһу
мүһимҗи гәдәр дүксүн, ајдын вэ кениш төчәс.
Сон етирмәҗә, тары бутун хәлти вэ беһәл-
мәли кеҗифиҗәтлери илэ танытмаға јөнәл-
дилмиштер. Исте'дадлы тарзәндә бу нума-
нчи меҗлини һасил олмасы үчүн көркөмли со-
диһәрлар Гаһы Мөһмәдов вэ Адиһ Корһајин
җағдасы, зәһмәти вэ бөҗүк тәләкларыны
һәлһәдличә рол ойнамышдыр. Оиларын рә-
бәрчилиҗи алтанда Рамизин кеҗиди көркин
емак јолу сәһәтдө мөтинләшмә вэ сығат
дөрвүрүд, бу күнүк мүвөффөҗиҗәтләринин
башлыча рөһиндир. Инди о, муәллиминин
дөһи мөһимәсини төрбүрөҗә арһаләмб әхтә-
ш иштирларыны чәсарәтлө дағав етирә билер.
Кәләҗәк оһа даға жүксөк тәләбләр верир. Он-
ларын өлдәсиндән кәлмәк үчүн Рамиз Гули-
ев виртуоз үслүбә, чиләланымши техникәҗә,
фитри дүҗүр габилиҗәтинә, гусурсуз зөвгө,
дәрин сәһимҗиҗәтә маликдир. Оһун чал-
гысында јени, чәсарәтли бәзалар вэ ифадә
едимәз бир һисс әһрифлини варадыр.

Рамиз психоложизмә күчлү мејд кәстә-
рир, чалдығы мусигинин санки психоложи
мазмунуну ачыр. Оһун чалгысы башлыча
оларат образин дөрһиләҗнө јөнәлдили. Ети-
расларын заһирә ифадәси онда јохдур. Бу-
һичлә јанашы һисс, әмосиә һекә күчлү олур-
са-олсун, һәмшиә агла, идрәк, мә'на вэ мөз-
мула тәбедир. Динамик көркилиҗи техникә ә-
ләһдиричә кеҗифиҗәтдә, әмосиәларын көркин-
лиҗиндә, чошғунлуғда верилмир. Олар ки,
Рамизин чалгысында образлар, оиларын екс-
прессијасы мүстәснә дәрәҗәдә чидди вэ парлад-
ыр. Бу ифадә муғаматны инсан руһуну сар-
сыдан әһәки тамамилә ајдылашыр. Муғам-
лардакы һәр шө'һенин спецификаҗини шәрт-
ләндирән чәһәтлар чидди таһнуәлуғлуға,
гаршылыгы әләҗәҗә, узви вәһдәтә малик олур.
Мәсәлән, һәр шө'һенин илк мотивлариндән вэ
ја фразалариндан образ артығ таһпыр, һәмш
шө'һә бутунлуқла бу образ үзәриндә гурулуру,
оһун ардычыл, синстемли, мөрһәләсиз инкиша-
фына әсәланыр. Образын даға муркәбә,
күчлү вэ үмумиләшдиричи образа чеврил-
мәси ифачынн сөнүҗисиндән, мөһарәтиндән
әсылдыр. Бәһрам Мәһсүровун «Маһур һин-
ди»синдә, Әһсан Дәшәмовун «Шур»унда, Га-
чы Мөһмәдовун «Орта маһур»унда вэ үмү-
һитлөҗә бу гүдрәтли сөнәткарларын ифа-
сында сәсләнән һәр бир муғамда образла-
рын жаранышы, булдурлашымысы, инки-
шаф үслүбү вэ характери әвәлөдән дөгит дү-
шүнүлүшү, сабитлашмиши, сүзкәчдән кеҗирил-
миши үмуми вэ фәрди принсипләрә әсәланыр.

